

Nr 302.

Av herr **Hansson** i Skediga, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 75, angående lån för ombyggnad av lastautomobiler för bruk med personbilsringar m. m.

Enligt Kungl. Maj:ts proposition nr 75 har föreslagits riksdagen att medgiva,

dels att ur lånefonden för inköp av gengasgeneratorer för motordrift må under vissa villkor utlämnas lån för ombyggnad av lastbilar för bruk med personbilsringar, s. k. p-boggi, samt för anskaffande av släpvagnar, försedda med dylika ringar,

dels ock att efterskänkande av sådana lån må äga rum i enlighet med vissa i propositionen angivna riktlinjer.

Av propositionen framgår, att ett betydande lager av personbilsgummi finnes inom landet samt att ersättningsgummi, s. k. buna, i begränsad omfattning inkommit till landet, varigenom den nu ifrågasatta ombyggnaden och anskaffningen av släpvagnar skulle kunna möjliggöras.

Utan vidare motiveringar torde det stå klart, att lastbiltrafikens upprätthållande är en mycket viktig faktor för näringslivet. Emellertid måste man i detta sammanhang ställa frågan, huruvida kostnaderna för den avsedda ombyggnaden rimligen böra läggas på den enskilde företagaren.

Kostnaden för ombyggnad av en lastbil till p-boggi torde röra sig omkring 3 000 kr. I propositionen har föredragande departementschefen uttalat, att lån av statsmedel bör utgå med högst 80 procent av ombyggnadskostnaderna, varjämte fordonsägaren under vissa villkor kan friskrivs från betalningsskyldigheten för ett belopp av högst 750 kr.

Då den ombyggnadsskyldighet, varom här är fråga, endast rör sig om en viss del av det lastbilsbestånd, som finnes inom landet, komma de bilägare, vilka erhållit förelägganden att omställa sina fordon, i en betydligt sämre ställning än de, som i fortsättningen få behålla sina vagnar i oförändrat skick. Då dessutom staten säkerligen inlöst en stor del av personbilsdäcken, i vilka ett icke obetydligt kapital ligger bundet, skulle detta kapital genom den föreslagna ombyggnadsskyldigheten kunna tagas i bruk, varjämte det inlösta ringbeståndet lösgöres samtidigt som dessa ringar komma i nyttigt bruk och förlängning av trafikmöjligheterna åstadkommes.

De villkor, som gälla för lån ur fonden för inköp av gengasgeneratorer, skulle enligt propositionen i stort sett följas även i fråga om de nu föreslagna lånen för ombyggnad till p-boggi. För låns erhållande skulle sålunda bl. a.

även ställas borgen. Det är givet, att lån, även utanför statens låneverksamhet, alltid kunna erhållas mot god borgen. Svårigheter att anskaffa borgen för här ifrågavarande lån torde med hänsyn till ovissheten om de ombyggda lastbilarnas användbarhet och räntabilitet med all sannolikhet komma att uppstå. Härvidlag torde man även böra räkna med de förhållanden, som sammanhånga med ett återgående till 2-axlade vagnar, i vilket fall det i ombyggnaden nedlagda kapitalet i stort sett skulle vara förbrukat utan nytta.

Som ovan redan sagts, är det av mycket stor vikt, att trafiken upprätthålles på bästa möjliga sätt. Detta kan emellertid icke anses bli fallet, då en viss del av de lastbilägare, som erhållit förelägganden att omställa sina vagnar, för närvarande på sina lastbilar ha ringar, vilka genom vederbörandes försiktighet och omdöme äro brukbara under lång tid framåt, utan vidare nu åläggas ikläda sig en utgift på cirka 3 000 kr. och samtidigt bli handikappade i sin näringsutövning. Under sådana förhållanden måste den nu aktuella ombyggnadsskyldigheten läggas så, att det allmänna träder stödjande emellan, i all synnerhet som omställningen av fordonen skall tjäna ett gemensamt samhällsintresse.

Visserligen kan enligt propositionen ett efterskänkande av 750 kr. av lånesumman och under vissa betingelser även andra eftergifter äga rum, men ovissheten i fråga om lånebeloppets storlek och möjligheterna till skäliga avskrivningar av skulden kommer sannolikt att få den följd, att ett stort antal av de vagnar, som avses skola ombyggas, med hänsyn till de med ombyggnadskostnaderna och borgensskälen förknippade villkoren komma att tagas ur trafik.

Det är säkerligen av behovet påkallat, att fullt klara bestämmelser utfärdas av statsmakterna i denna fråga, så att de bilägare som verkställa ombyggnader med åtföljande kostnader och inkomstminskning säkert veta, vilka utgifter de ikläda sig och vilken hjälp de kunna erhålla av statsmakterna. Ett bidrag från statens sida av 60 % av ombyggnadskostnaderna och skattefrihet för den ombyggda lastbilen under den tid, som den användes i sådant skick, måste säkerligen anses vara en mera rättvis åtgärd i det läge, vari de lastbilägare kommit, som erhållit förelägganden att omställa sina fordon. Dessutom torde ombyggnadsskyldighet endast böra ifrågakomma för sådana lastbilar, vilka trafikera gator, permanentbelagda eller eljest goda vägar. För trafik å skogsvägar och smala landsvägar torde lastbilar, omställda med personbilsgummi, icke kunna användas, utan då blir trafiken å dessa vägar helt lamslagen.

Med anledning av vad som sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta, att bidrag av statsmedel för ombyggnad av lastbilar till p-boggityp måtte beviljas med

60 % av ombyggnadskostnaderna samt att sålunda omställd lastbil befrias från bilskatt under den tid, som densamma i ombyggt skick användes i trafik.

Stockholm den 10 mars 1943.

K. E. Hansson,
Skediga.
